

Projectplan Gouda Tijdmachine – 2025

Inleiding

Achtergrond

Gouda Tijdmachine (GTM) is een samenwerkingsproject tussen historische vereniging 'Die Goude' en Streekarchief Midden-Holland (SAMH). Het project is gestart in 2017 op initiatief van Henkjan Sprokholt, Marianne van der Veer, Bianca van den Berg, Erik Kooistra en Marcel van Dasselaar. Inmiddels bestaat de projectgroep ('kerngroep') uit 11 leden. De samenwerking tussen Die Goude en SAMH is vastgelegd in een overeenkomst in 2020, die is hernieuwd voor onbepaalde tijd in 2023. De kerngroep bestaat uit een dagelijks bestuur (Driehoek genoemd) en werkgroepen die verantwoordelijk zijn voor specifieke onderdelen (Digitalisering, ICT) of projecten (Wijdstraat, Game, Publiekviewer). Daarnaast is er een grote groep vrijwilligers die het project ondersteunt met het digitaliseren van documenten en data.

Doel

Het project GTM wil alle relevante historische data digitaliseren, met name aanwezig in SAMH, maar ook uit andere relevante bronnen. De gedigitaliseerde data worden als basis gebruikt om een publiekviewer te realiseren om de ontwikkeling van de stad te reconstrueren en te visualiseren. Het gaat hierbij om de bebouwing, de bewoners en ook de politieke en sociaal-economische ontwikkeling van de stad; alle aspecten van de ontwikkeling van de stad Gouda. De doelgroep hierbij is breed: de geïnteresseerde leek, onderzoekers van historische data; beleidsmakers op het gebied van erfgoed. Alle data worden via de GTM-website aangeboden als open data.

Werkwijze

Alle te gebruiken bronnen moeten digitaal beschikbaar zijn, of gemaakt worden. Originele bronnen worden gedigitaliseerd en waar nodig worden gegevens handmatig uit een bron opgenomen in een digitaal bestand. Het digitaliseren gebeurt met hulp van vrijwilligers. Op de website <https://www.goudatijdmachine.nl/> wordt alle informatie weergegeven. Door het koppelen van databestanden kan de ontwikkeling van de stad Gouda in kaart gebracht worden.

Terugblik op 2024

In het projectplan voor 2024 waren een aantal doelen geformuleerd. Deze zijn als volgt ingevuld:

GTM verder uitbouwen:

- *Continuering en verder uitbreiden van digitalisering van data.*
Vrijwilligers, die begeleid worden vanuit de werkgroep Digitalisering hebben De status van de verschillende projecten aan het einde van 2024 is in onderstaande tabel weergegeven.

Status digitaliseringsprojecten

Project	Betrokkenen	Percentage afgerond eind 2024
<i>Digitalisering in het streekarchief (o.l.v. Marianne van der Veer)</i>		
Hofstedegeldregister	Nel Frerichs	50%
Hoofdgeldregister	René Dikhoff, Nel Frerichs, Marie-Louise Pierson, Henny van Dolder	Afgerond
Apparaat Matthijs Bijlagen Eigendomsovergangen	Henk Hilgevoord	Afgerond
Begraafbriefjes	Marcel van Dasselaar, Cor Revet	
Apparaat Matthijs Eigenboeken	Diverse vrijwilligers	95% ingevoerd, 15% gecontroleerd
Naamlijsten Kadaster Gouda	Ed van Rossum	50%
<i>Vele Panden (website GTM) (o.l.v. Bob Coret)</i>		
Afbeeldingen geo-positioneren	Wisselend aantal online vrijwilligers	40%
Adressen noteren	"	60%
Adresboeken	"	50%
Kaarten georefereren	"	75%

- *De stad verder geo-temporeel in kaart brengen door koppelen van relevante data; definiëren van benodigde datasets.*
Er zijn door de werkgroep ICT weer diverse bestanden toegevoegd aan GTM.
- *De kerngroep beslist of GTM één uitwerking van de vorm krijgt (de beoogde publieksviewer) of dat daarnaast meerdere vormen door diverse visualisaties of andere uitingen gerealiseerd worden.*
Binnen de kerngroep is heel veel gesproken over de vorm van de publieksviewer. Dat heeft geen eenduidig beeld opgeleverd. Er is besloten om in samenwerking met een bedrijf en gefinancierd door subsidie(s) een publieksviewer te realiseren. De vorm is dan onderdeel van het traject.

Presentatie voor een breed (Gouds) publiek continueren en uitbouwen:

- *Maandelijks artikelen in Het Kontakt.*
In 2024 is afgesproken om de frequentie ongeveer tweemaandelijks te laten zijn. Er zijn in de loop van 2024 de volgende 6 artikelen verschenen in Het Kontakt:
 - 4 januari, René Dikhoff en Marianne van der Veer-Wolff, Het hoofdgeldregister van 1622, de eerste volkstelling van Gouda.
 - 13 maart, Peter Kuppen en Marianne van der Veer-Wolff, De bestrijding van pokken; Hoe een levensgevaarlijke ziekte in Gouda tussen 1800 en 1850 werd bestreden.
 - 29 mei, Bob Coret, Gouda op de foto: help mee op de kaart te zetten
 - 9 juli, Remco van Gastel, Gegevens tienduizenden Gouwenaars gedigitaliseerd: 'Het is een soort verslaving'.
 - 30 oktober, Marilou Remmelts, Gouda Tijdmachine vrijwilligers café bezoekt De Eenhoorn
 - 4 december, Ed van Rossum en Coretta Bakker, Begraafregisters in Gouda Tijdmachine.

- *Deelname aan Open Monumentendag.*
Ook in 2024 heeft GTM heeft deelgenomen aan de Open Monumentendag op zaterdag 14 september, met een goed bezochte stand in het oude stadhuis.
- *Lezingen, artikelen en andere vormen van presentatie.*
In het blad MuseumPeil (no. 64, najaar 2024) verscheen een artikel over Bob Coret en Gouda Tijdmaschine, met als titel De Vrijwilliger; Hoe visualiseer je stadsdebatten?
- *Uitwerken van de publieksviewer (plan van aanpak bepalen; contacten met derden voor realisatie; aanzet tot verkrijgen benodigde financiën).*
In 2023 is het realiseren van een publieksviewer in gang gezet. Dat heeft geleid tot een subsidieaanvraag in 2024 bij Stichting PICA, vanuit de financieringsregeling Verbonden Digitaal Erfgoed (<https://www.kb.nl/verbonden-digitaal-erfgoed>) met SAMH als verantwoordelijk penvoerder. Deze subsidie is aan het einde van 2024 toegekend en bedraagt € 74.543. De publieksviewer wordt gerealiseerd in samenwerking met het bedrijf Total Design.
- *Participatie in het ontwikkelen van een game rondom historisch Gouda (project NED/Living Story).*
In 2023 heeft Netwerk Digitaal Erfgoed een project bekostigd om te onderzoeken of er met de data van de Gouda Tijdmaschine een location-based game gemaakt kan worden. Door Living Story en Tourio is, samen met de Gouda Tijdmaschine, een prototype ontwikkeld: De Gouda Tijddetective. In 2024 is besloten om subsidie(s) aan te vragen om de game daadwerkelijk te ontwikkelen. Er zijn uiteindelijk twee subsidies aangevraagd: bij DigitALL en bij het Mondriaanfonds. In beide gevallen is Museum Gouda verantwoordelijk penvoerder. Beide subsidies zijn toegekend en bedragen respectievelijk € 73920 en € 23040. De subsidie van DigitALL is om de game daadwerkelijk te ontwikkelen. De subsidie van het Mondriaanfonds is bedoeld om te zorgen dat de game ook elders toepasbaar wordt.
- *Toegankelijkheid van GTM-informatie via de website www.goudatijdmaschine.nl verder verbeteren.*
In december 2024 is de kerngroep uitgebreid met Margriet de Kruijf. Zij zal zich met name op communicatieaspecten van GTM richten.

Betrekken van jongeren (middelbare school, vervolgoopleidingen) bij GTM:

- *Definiëren van onderzoeksprojecten voor scholieren (bijvoorbeeld voor Pre-University College en profielwerkstukken).*
In 2024 hebben twee studenten van de Pre-University College, Universiteit Leiden, een onderzoeksproject gedaan naar historie van apotheken in Gouda (begeleiding door Marianne van der Veer en Peter Kuppen).
- *Participeren in specifieke opdrachten rondom de historie van Gouda (bijv. via het museum of SAMH).*
Heeft in 2024 nog niet specifieke aandacht gekregen.

- *Inzicht krijgen in de specifieke interesse van jongeren als het gaat om historisch Gouda door in gesprek te gaan met zowel docenten van scholen als de jongeren zelf.*
Heeft in 2024 nog niet specifieke aandacht gekregen.

Verder uitbouwen van het netwerk:

- *Samenwerking met Museum Gouda opzetten.*
In 2024 zijn er diverse gesprekken geweest tussen GTM en Museum Gouda. Dit heeft geleid tot de subsidieaanvraag bij DigitALL voor het ontwikkelen van de game De Gouda Tijddetective.
- *Landelijk contact met tijdmachineprojecten continueren/uitbreiden.*
Op 21 november 2024 is er een landelijke tijdmachinebijeenkomst geweest in Amsterdam, georganiseerd door ATM en UTM, waar GTM ook vertegenwoordigd was.
- *Deelname aan Time Machine Europe continueren en verder benutten.*
- Gouda Tijdmaschine wordt sinds 2024 vermeld op de projectenpagina van Time Machine Europe (<https://www.timemachine.eu/ltn-projects/gouda-time-machine/>).

Overig

In 2024 is er via historische vereniging Die Goude een aanvraag ingediend bij het Cultuurfonds in het kader van de Erfgoedvrijwilligersregeling voor een subsidie van € 4.786 voor de aanschaf van een A3-scanner voor digitalisering van documenten. Deze subsidie is toegekend en de scanner is inmiddels operationeel.

Samengevat

2024 is zeer succesvol verlopen voor GTM. De gestelde doelen van het projectplan 2024 zijn bijna allemaal ruim gehaald. De hoeveelheid gedigitaliseerde data is sterk uitgebreid. Een mijlpaal was het verkrijgen van maar liefst 4 subsidies. Dit zal de kans geven om GTM verder te ontwikkelen. De kerngroep als geheel functioneert uitstekend en de in gang gezette extra aandacht voor het aspect communicatie zal voor een breed publiek inzicht in GTM verder verbeteren.

Projectplan 2025

Inleiding

In 2025 wordt voortgebouwd op de successen van 2024. Het opgebouwde netwerk wordt geconsolideerd en verder uitgebreid. Digitaliseringsprojecten worden voortgezet en nieuwe worden gestart. De werkwijze van de kerngroep wordt geëvalueerd en verbeterd. De presentatie van GTM voor een breed publiek wordt verder uitgewerkt. En het belangrijkste doel is natuurlijk voor 2025 de subsidies effectief gebruiken door het realiseren van de game en publieksvier.

Gedetailleerd plan voor 2025

Werkwijze

De kerngroep is ook in 2025 leidend. De structuur wordt niet wezenlijk veranderd. Er is zijn werkgroepen rondom specifieke projecten/werkzaamhedenproject. De volgende werkgroepen zijn momenteel actief, waarbij de trekker van de groep aangegeven is:

- Digitalisering (Marianne van der Veer)
- ICT (Bob Coret)
- Wijdstraat (Marilou Remmelts en Bianca van den Berg)
- Game (Peter Kuppen)
- Publieksviewer (Coretta Bakker)

Een vast agendapunt bij het kerngroepoverleg is een rapportage vanuit de werkgroepen.

Overlegschemata

Ook in 2025 vergadert de Driehoek maandelijks (2e vrijdag van de maand, 9:00u). De kerngroep vergadert ook maandelijks (laatste vrijdag van de maand, 15:30u). De GTM-café's, georganiseerd door SAMH voor de vrijwilligers van GTM, zijn ook in 2025 tweemaandelijks. Groepjes van de kerngroepleden die een specifiek project uitvoeren, komen op eigen initiatief bij elkaar. De GTM-café's en vergaderingen van de kerngroep worden afgesloten met een borrel.

Doelen

De specifieke doelen voor 2025 zijn als volgt:

- GTM verder uitbouwen:
 - Continueren en verder uitbreiden van digitalisering van data;
 - De stad verder geo-temporeel in kaart brengen door koppelen van relevante data; definiëren van benodigde datasets.
- Presentatie voor een breed (Gouds) publiek continueren en uitbouwen:
 - Tweemaandelijks artikelen in Het Kontakt;
 - Deelname aan Open Monumentendag;
 - Lezingen, artikelen en andere vormen van presentatie;
 - Realiseren van een publieksviewer (samen met TotalDesign);
 - Realiseren van de game De Gouda Tijddetective (samen met LivingStory, Tourio en Museum Gouda);
 - Toegankelijkheid van GTM-informatie via de website www.goudatijdmachine.nl verder verbeteren.
- Betrekken van jongeren (middelbare school, vervolgoopleidingen) bij GTM:
 - Definiëren van onderzoeksprojecten voor scholieren (bijvoorbeeld voor Pre-University College en profielwerkstukken);
 - Inzicht krijgen in de specifieke interesse van jongeren als het gaat om historisch Gouda door in gesprek te gaan met zowel docenten van scholen als de jongeren zelf.
- Verder uitbouwen van het netwerk:
 - Landelijk contact met tijdmachineprojecten continueren/uitbreiden;
 - Deelname aan Time Machine Europe continueren en verder benutten.

Budget

De begroting voor 2025 is al opgesteld en voorgelegd aan Die Goude door SAMH. De kosten zijn voornamelijk gering en betreffen lopende zaken (zaalhuur, koffie, attenties). Voor de game en publiekswijzer zijn subsidies verkregen die lopen via respectievelijk Museum Gouda en SAMH.

Kansen/uitdagingen

GTM als samenwerking tussen Die Goude en SAMH maakt het project uniek omdat daarmee GTM toegang heeft tot zowel een betrokken achterban met heel veel historische kennis van Gouda, als het archiefmateriaal wat benodigd is voor GTM. Ook de aansluiting van een groot aantal enthousiaste vrijwilligers maakt GTM uniek en succesvol. De uitdaging is om de ingeslagen weg te continueren. Het is van groot belang om iedereen, zowel kerngroepleden als vrijwilligers, betrokken te houden. Voor de vrijwilligers, door belang en resultaat van GTM-projecten te blijven toelichten, bijv. in de GTM-café's. Voor de kerngroepleden, door in gesprek te blijven over de doelen en werkwijze. Voor zowel vrijwilligers als de kerngroepleden is informeel contact (bijv. naborrelen) ook van groot belang.

GTM is voornamelijk gericht op de geïnteresseerde leek, op zoek naar de geschiedenis van bijvoorbeeld een bepaald huis of gebouw in Gouda. Daar ligt nu de focus. GTM kan echter ook dienen als onderzoeksinstrument voor academici, beleidsmakers en andere onderzoekers. Hier liggen kansen die nader besproken kunnen worden. Continuering van gelegde contacten en verdere uitbreiding van het netwerk is daarvoor van belang.

Risico's

GTM is afhankelijk van specifieke kennis en is op dit vlak kwetsbaar. In de kerngroep als geheel is heel veel relevante kennis vertegenwoordigd, maar cruciale specifieke kennis is veelal vertegenwoordigd door slechts één persoon. Dit is een punt van aandacht in het kader van continuïteit.

Een tweede risico betreft het feit dat GTM uitgevoerd wordt door vrijwilligers, ondersteund vanuit SAMH. Dat maakt continuering op de lange termijn kwetsbaar. Van belang om de voortgang van GTM te garanderen is daarom:

- Actieve samenwerking tussen Die Goude en SAMH in stand houden voor GTM en actieve bewaking van de voortgang vanuit deze organisaties;
- Behoud van de actieve betrokkenheid van SAMH bij digitalisering en aansturing van de groep;
- Infrastructuur (dataservers; website en onderhoud daarvan) onderbrengen bij en opnemen in een professionele organisatie, bijv. SAMH.

Een derde risico is de kwaliteit van de data, bijvoorbeeld dat data ongemerkt foutief ingevoerd is. Om dit te ondervangen zou een kwaliteitssysteem ontwikkeld kunnen worden.

Kerngroep GTM,
Maart 2025